

NotatDato: 23.01.2019
Arkivsak: 2014/13889-128
Saksbehandlar: evevaul

Til: Fylkestrafikksikringsutvalet

Frå: Fylkesrådmann

FTU-budsjett og tilskotsordningar som verktøy i Vestland fylkeskommune - drøfting jf. oversendingsforslag**Bakgrunn**

I FTU-møtet 27. november 2018 (under PS 40/2018 «Ymse») sette Jon Askeland (Sp) fram følgjande oversendingsforslag til fylkesrådmannen:

«Fylkestrafikksikringsutvalet ber om ei sak i samband med prinsipielle avklaringar og kriterier i budsjettprosessen, særleg med tanke på ny organisering i Vestland»

Askeland sitt forslag vart samrøystes vedteke oversendt på vegne av forslagsstillaren utan realitetsbehandling.

Tolking

Oversendingsforslaget vert tolka som eit ønskje om ei skriftleg drøfting kring tema som vart tatt opp i orienteringa frå administrasjonen i byrjinga av FTU-møtet 27. november. Her presenterte administrasjonen moglege grep i FTU-budsjettet for 2019, og inviterte til drøfting av prinsipielle spørsmål. Tanken bak denne drøftinga var å utvikla vidare FTU-arbeidet og møta utfordringar mellom anna knytt til stimulering av lokalt og regionalt trafikksikringsarbeid i frivillig sektor. Det vart også diskutert alternative måtar å innretta stimuleringsmidlane til Trafikksikker kommune på, som kunne bidra til aktivitet. Då drøftingane tok føre seg utvikling av trafikksikringsarbeidet, vedkjem dei Vestland fylkeskommune i høgste grad. Presentasjonen frå administrasjonen si orientering 27/11 er lagt ved dette notatet.

Drøfting

Etter vegtrafikklova (1965) §40a har fylkeskommunen eit ansvar «for å tilrå og samordne tiltak for å fremme trafikksikkerheten i fylket». Ansvaret for trafikksikring er også forankra i folkehelselova (2011) §20, der det mellom anna heiter at fylkeskommunen skal «fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler som fylkeskommunen er tillagt», gjennom regional utvikling og planlegging, forvaltning og tenesteyting og tiltak «som kan møte fylkets folkehelseutfordringer».

FTU har ei nøkkelrolle i trafikksikringsarbeidet, og eit særleg ansvar for å koordinera aktivitet og ulike aktørar i fylket. Dette ansvaret vert ikkje mindre når me går inn i eit storfylke, og samstundes overtar all planlegging, drift og forvaltning av fylkesvegnettet når sams vegadministrasjon går inn i historiebøkene 1. januar 2020.

Trafikksikringsarbeidet i fylket vert utført av det offentlege, av interesseorganisasjonar og andre samanslutningar, og ikkje minst av frivillig sektor. Eit godt trafikksikringsarbeid er når me får aktørane i ulike sektorar og på ulikt nivå til å dra i same retning. Me må jobba mot felles mål og gjera kvarandre gode.

Frivillig trafikksikringsarbeid

Det frivillige trafikksikringsarbeidet lokalt og regionalt er viktig for å skapa medvite og engasjement om trafikksikring kringom i fylket. Dei frivillige vil ofte i ein heilt annan grad enn det offentlege vera i stand til å «nå inn» til folk. Dei gir trafikksikringsarbeidet eit andlet. Når me lykkast i å stimulera det frivillige trafikksikringsarbeidet får me mange, gode ambassadørar i kommunane, og stemmer og hender som gjer ei viktig gjerning for trafikksikkerheit. Denne innsatsen må ikkje undervurderast.

Kva kan me som fylkeskommune gjera for å støtte opp om dette arbeidet? På Trafikksikringskonferansen i Hordaland 2018 hadde Trafikkfagleg samarbeidsutval (TSU) Nordhordland eit innlegg, der dei snakka om deira verksemd og møte med byråkratiet. Dei var glade for positive tilbakemeldingar på arbeidet – det gav god motivasjon til å halde fram. Andre ting gjorde det utfordrande å halde på motivasjonen. Når ein som frivillig organisasjon er avhengig av å få tildelt midlar, går det mykje tid og krefter til søknadsskriving og rapportering på mottatte midlar. Det ligg også ei usikkerheit i denne forma for finansiering – kjem ein til å få tilskot? TSU Nordhordland oppmoda offentlege bidragsytarar om å «gjera dei frivillige gode». Enklare søknadsprosessar, meir føreseielege tilskot eller anna kan redusera usikkerheita for organisasjonane, og la dei bruka meir energi på det dei eigentleg vil bruka tida på.

Stimuleringsmidlar til Trafikksikker kommune

Fram til no har FTU gitt stimuleringsmidlar til kommunar i Trafikksikker kommune-arbeidet. Kommunane har fått 25.000 kr ved signering av intensjonsavtale, og 75.000 kr ved oppnådd godkjenning. Dette er eingongsbeløp, og det har ikkje vore stilt krav til korleis midlane skulle nyttast. Spørsmålet er om det finst betre måtar å stimulera kommunane i dette arbeidet på. Det er eit mål å få kommunar godkjende, då det sikrar eit breitt og systematisk lokalt trafikksikringsarbeid. Ei godkjenning inneber at søkjelyset er retta mot trafikksikring, og at trafikksikring er forankra i heile den kommunale tenesta. Samstundes vert det fort krevjande å oppretthalda dette fokuset. Trafikksikring må finna seg i å konkurrera om kommunane si merksemd, saman med andre viktige tema. Det er difor vel så viktig å kunne stimulera kommunane *etter* ei godkjenning.

Her må det presiserast at FTU gjennom aktivitetsmidlane til Trygg Trafikk finansierer eit tilbod til kommunar både opp mot, og etter godkjenning. Trygg Trafikk har tett oppfølging av Trafikksikker kommune-arbeidet og behova til kommunane. Einingsmøter, etterutdanning, kurs og nettverkssamlingar m.m., inngår i tilbodet til kommunane. At HFK og FTU også har eigne måtar å stimulera på, er viktig for vårt eigarskap til ei sentral satsing i vårt trafikksikringsarbeid. Det er også viktig som eit politisk signal, der me viser at me ønskjer at kommunane skal ta del i arbeidet med Trafikksikker kommune.

Verknaden av stimuleringsordninga slik den er i dag, er usikker. Me veit ikkje kor viktig stimuleringsmidlane har vore for avgjerda om å gå inn i arbeidet mot ei godkjenning som Trafikksikker kommune. Forhåpentleg ser kommunane først og fremst verdiane som potensielt ligg i konseptet, som til dømes auka tryggleik til innbyggarane, styrking av eige omdøme og legitimitet og styrking av relasjonar og samarbeid på tvers av eigen organisasjon. Det er ulik praksis i dei andre fylka i Noreg. Fleire har liknande stimuleringsordningar, andre stimulerer t.d. gjennom tilskotsordningane.

Såkalla «aktive midlar» versus «passive midlar» vart diskutert i samband med orienteringa den 27. november. *Aktive midlar* er her meint som midlar (til dømes gjennom tilskotsordningar) som stimulerer til aktivitet, medan *passive midlar* i mindre grad gjer dette. Stimuleringsordninga slik den har vore til no, gir kommunane insentiv til å verta godkjende, men ikkje til vidare aktivitet. Det vart difor i møtet den 27. november skissert ei løysing der stimuleringsmidlane vart overført til *tilskotsordninga for lokale trafikksikringsarrangement*, samstundes som ein innarbeidde kriterium i ordninga som gav prioritet ved tildeling til arrangement i kommunar i Trafikksikker kommune-arbeidet. Dette gir eit insentiv til kontinuerleg aktivitet, og er ein vedvarande «gulrot» som også kjem frivillige trafikksikringsaktørar til gode. Ein bør då

sikra at tilskotsordninga har gode økonomiske rammer, slik at ordninga samstundes også kan stimulera til lokalt, frivillig trafikksikringsarbeid i kommunar som ikkje inngår i Trafikksikker kommune-arbeidet.

Nye kriterium for tilskot til trafikksikringsarrangement

Oppmodinga frå TSU Nordhordland vart diskutert under budsjettorienteringa 27/11. Diskusjonane om oppmodinga og stimuleringsmidlar til Trafikksikker kommune førte til at det i sak om kriterium for tilskotsordninga for lokale trafikksikringsarrangement (sak PS 42/2018, same møte) vart fremma eit alternativt forslag til vedtak. Dette forslaget fekk fleirtal.

I vedtaket ber FTU om at det i tillegg til retningslinjene som kjem fram av saksutgreiinga, vert innarbeidd i tilskotsordninga kriterium som; 1) «*prioriterer trafikksikringsarrangement og trafikkopplæring i kommunar som inngår i Trafikksikker kommune-arbeidet*», og; 2) «*prioriterer frivillige organisasjonar som driv med kontinuerleg og regionalt forankra trafikktryggleiksarbeid*».

Etter Fylkesrådmannen sitt syn var det ein føresetnad for vedtak av punkt 1) at stimuleringsmidlane i budsjettposten Trafikksikker kommune vart overført til tilskotsordninga for å styrka denne.

Vegen vidare

Året 2019 vert siste året for FTU Hordaland før eit nytt FTU i Vestland fylkeskommune tar over stafettpinnen. Budsjettet følgjer opp trafikksikringsarbeidet frå dei siste åra, og er på mange måtar ei vidareføring av satsingane i Handlingsprogram for trafikksikring 2014-2017. No er trafikksikringsarbeidet forankra i Investeringsprogram for fylkesvegnettet (2019-2029), som er eit samla handlings- og byggjeprogram under Regional transportplan (2018-2029). Når me trer inn i det nye fylket vil det kunne skje endringar i korleis me jobbar med trafikksikring, men samstundes skal det vera kontinuitet i arbeidet. Framleis skal nullvisjonen om eit transportsystem der ingen vert drepne eller hardt skadd, ligga til grunn for arbeidet. Me må difor framleis jobba kunnskapsbasert og sjå kor me har utfordringar i dag, og kor utfordringane vil ligga i åra framover.